

z izborna usposobljenostjo, da si imel zaslug, zaradi katerih te niso smeli ignorirati, da nisi pravzaprav ti njim, temveč oni tebi dolžni zahvale, da se žrtvuješ zanje in vzgajaš njih najdražje zaklade! Domisljavec, kaj takega so ti natvezili pač v učiteljski učilnici ali pri kakem učiteljskem zborovanju. Morda si to tudi čital v kakem učiteljskem listu, ki pišejo vanj taki sanjavci, kakor si ti sam!

Zatorej hvaležno jemlji dobrote, ki jih uživaš v občini, v kateri službuješ. Ali si razumel? Vsakogar vljudno pozdravi in vedi, da te on plačuje, da on prispeva za tvojo eksistencijo. Kaj? — Da plačuje tudi za uradnike in častnike, in da tistim ne sme o tem niti ziniti? O, kolika domisljavnost! Ali se morda hočeš primerjati z uradnikom, celo z državnim, ali s kakim častnikom? Ti lahko imajo svoje služabnike, ki jim jih država tudi lahko oskrbi in plača, a kaj ti? — Ti si vendar samo učitelj, ki bi ne smel pravzaprav imeti niti psa.

Da si tudi davkoplačevalec? To je pač brez vsakega pomena! V občinske ali volitvene zadeve se sploh nimaš vtikati, ker moraš stati nad strankami. Vse moraš odobriti, kar stori občinska ali okrajna prava, zakaj tista dela vse po zrelem preudarku, nesebično. Tako moraš, učitelj, verovati bodisi že tisto res ali ne!

In s kako spoštljivostjo govoriš razne klerikalne matere o učiteljskih ženah! No, ta pač ni zadela s svojo močovitvijo terne, saj je dobila — samo učitelja. Hči matere, ki je kvasila take bedarije, pa še učitelja slednjič ni dobila. Zato se je lisica odpovedala grozdju, ker je bilo prekislo. Poznam tako mamico v nekem trgu na Sp. Štajerskem, ki se je svoje dni v dnevih blaginje izrazila v večji družbi proti nadučiteljevi soprog: »Ako bi imela tudi 10 deklet, ne dam učitelju nobenega!« Toda — tempora mutantur! Dve hčerki sta zdaj srečni učiteljevi soprogi, ostale še teh niso dobile, in sin se tudi ne sramuje svojega učiteljskega stanu! In uradi! Kako ti gledajo šele z visočine na učitelja. Predrzneš, komaj za učitelja je dognal šole in se drzne zahtevati, da bi bil plačan kakor uradnik! Še korporal ni bil med vojaki in hipoma hoče kaj takega dognati, do česar ima pravico le kak feldbehl!

»Vedno nas nadleguje ta učitelj s tem šolskim obiskovanjem!« meni klerikalni krajni, domači šolski nadzornik. »Ako bi imel kaj vesti, ne bi ovajal vedno ter bi privoščil ubožnim otrokom majhen zaslužek in nam gospodarjem pastirje in cenejše delavce. Potrebujem paglavca doma za pašo, a učitelj me ovadi! Še tega ne upošteva, da sem kot krajni šolski nadzornik njegov predstojnik.«

»Učitelj baje zagovarja duševno imetje naroda! — Smešno! Kakšno pa je to duševno imetje? Nikakega ne poznam!« se togoti kak drug klerikalni občinski velikan. »Fant se izšola, gre se učiti rokodelstva, potem je vojak in kar je dalje — to je njegova skrb. Učitelj bi pa rad naredil iz naših fantičev same gospode, danes pa itak že nihče neče biti za hlapca.«

Že dovolj! — Izkratka povedano: učitelj je vsakemu klerikalcu v nadlego in vsak bi ga najrajši imel za svojega slugo. Vsakdo nalaga učitelju samo dolžnosti, odreka pa mu vsakršne pravice. Ljudski učitelj — ta je moderni suženj!

Dopisi.

Kranjsko.

† **Leopold Potrebin.** Dne 4. pret. meseca zjutraj je zajokal mrtvaški zvon. Potrebin je preminul. Rešil ga je Vsemogočni strašne bolezni — pa tudi prezirljivih zavistnih ljudi. A on je ležal na mrtvaški postelji z obrazom mirnim, smehljajočim se — saj si je bil svest, da ni živel zaman! In privzdignil sem voščeno trepalnico — oko ni bilo osteklenelo — čisto je bilo in milo — saj je zrlo na velika dela v kratkem življenju — živel ni zaman učitelj in umetnik Potrebin.

In prihajali so oni, ki so ga ljubili, z rožami in darovali so jih onemu, ki je živel zanje. A onih ni bilo — ki so zakrivali njegovo smrt...

In v soboto popoldan so vzdignili krsto.

Znonovi so zabrnili, in brezštevilo ljudstvo je zajokalo. Pevci pa so peli umetniku žalostinke. Pomaknil se je izprevod. Nebroj vancev je kazal, da neso truplo človeka, ki ni živel zaman... Turobno so doneli zvoki godbe — igrala jo njemu, ki ni živel zaman!

In na grobu sta se poslavljala od njega gospoda nadzornik Stiasny in notar Hafner. Solzilo se je ljudstvo, ihtela je mladina.

Videl sem njegovo učenko, ubogega nezakonskega otroka. Iztegnila je nehoti roko za krsto — hotela je imeti nazaj njega, ki je edini razumel njeno bol, ki ji je dal v šoli tega, česar je pogrešala, zapuščena od matere in očeta. Za Novo leto mu je še voščila zdravja — in zdaj ji ga bodo zagrebli. Tresla se je joku ubožica...

O, Potrebin, naš spomin bo vselej romal na tvoj zgodnji grob — dokler nas ne združi Vsemogočni tam nad zvezdami.

Slednjič naj omenim še to-le: Velika zahvala gre gospé davkarjevi Küssel in gospe kontrolorjevi Mahovčič, ki sta mu v bolezni tako ljubko stregli, dalje rodovini trgovca Hallerja za veliko požrtvovalnost, aranžerjema pogreba, gospodu kancelistu Zupančiču in gospodu kontrolorju Mahorčiču, gospodičnima učiteljicama Praprotnik in Šimenc, slavnima godbama z Zidanega Mosta in iz Kostanjevice, slavnimpevskim društvom iz Šmartnega, Litije in Kostanjevice, slavni požarni brambi iz Radeč in sploh vsem, ki so mu izkazali tolike simpatije ob njegovi smrti.

Društveni vestnik.

Kranjsko.

„Jubilejska samopomoč“. Vse one zaostale člane prosim, da poravnajo svoja plačila, in to udnino za l. 1904 in nekateri (12) še donesek za zadnji slučaj smrti (pok. Val. Jarc). Rad bi imel račune v redu, ker nameravam izdati tiskano letno poročilo z imenikom članov. Naj se ne pozabi priložiti 10, oziroma 20 h za stroške. Položnice sem vsem razposlal. Če se je katera izgubila, ni krivda na moji strani.

Fran Ks. Trošt, t. č. predsednik.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj zboruje dne 6. marca t. l. v šoli na Vidmu. Zborovanje se prične ob 10. uri dopoldne in se vrši po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik. 2. Dopisi in društvene zadeve. 3. Stavkova analiza po Kernu (g. Jamšek). 4. Želje in nasveti.

Obilne udeležbe pričakuje

odbor.